ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН
БОРЖИГИН ӨВ МУЗЕЙ

Залуучуудын өргөн чөлөө. Сансар баг,
Сүмбэр сум, Говьсүмбэр аймаг, 42017
Утас: (976) 7054 3539,
Цахим хуудас: www.museum.gs.gov.mn

2026.08.10 № 105

танай _____-ны №_____-т

СОЁЛЫН ӨВИЙН ҮНДЭСНИЙ ТӨВД

"Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг үнэт дурсгалт зүйлийн зэрэглэлд нэр дэвшүүлэх, хянан шийдвэрлэх журам"-ын дагуу үнэт дурсгалд нэр дэвшүүлэх дурсгалын саналыг хүснэгтийн дагуу бэлтгэн хавсралтаар хүргүүлэв.

Хавсралт 3. хуудастай

ЗАХИРАЛ Б.ЛХАГВАМАА

d/бичиг хэрэг/ 2026 албан тоот

Чингисхаан нэрэмжит музей

Өвөрхангай аймаг, Хархорин сум, 2 дугаар баг, Чингисийн талбай,
Шуудангийн хаяг: 42017, Утас: (976) 7054 3539,
Цахим хуудас: www.museum.gs.gov.mn

2025 оны 05-р сарын 10-ны өдөр

Дугаар _____ Танай _____ дугаар _____ -ны өдөр

Төслийн зорилго, зорилтыг дэмжиж, хамтран ажиллах тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2025 оны 1 дүгээр сарын 10-ны өдрийн “Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн дэргэдэх Төрийн бодлогын зөвлөлийг шинэчлэн байгуулах тухай” 1 дүгээр тушаалын 1.1.1-д заасан Төрийн бодлогын зөвлөлийн 2025 оны 1 дүгээр сарын 15-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэн батлагдсан Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн дэргэдэх Төрийн бодлогын зөвлөлийн 2025 оны 1 дүгээр сарын 15-ны өдрийн хуралдааны тэмдэглэлийн 1.1-д заасан төслийн зорилго, зорилтыг дэмжиж, хамтран ажиллах талаар мэдэгдэхийг хүсье.

[Нэр, албан тушаал, гарын үсэг, тамга]

Боржигин өв музейн 2026 оны 08
дугаар сарын 10-ны өдрийн 105
дугаар албан бичгийн хавсралт

БОРЖИГИН ӨВ МУЗЕЙН "ҮНЭТ ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛИЙН ЗЭРЭГЛЭЛД" НЭР ДЭВШҮҮЛЭХ ДУРСГАЛЫН ЖАГСААЛТ

2026 оны 08 сарын 10 өдөр

Д/д	Үзмэрийн нэр	Хувийн дугаар	Тоо ширхэг	Хэмжээ	Журмын 2.1.6 (УБМС-ийн дугаар)	Журмын 2.1.5 (Судлагдсан, сурталчлагдсан байдал)	Саналын үндэслэл
1	2	3	4	5	6	7	8
1	"Шанаган хуур"	09.66	1	Урт: 127см	ХД0018036	Ишданзангийн Цогбадрах гэдэг хүн өөрөө хийж, хэрэглэж байжээ. Монголчууд морин хуурын царны хэлбэрээр нь шанаган болон тэвхэн гэж ангилдаг. Музейд хадгалагдаж буй хуур нь дугуй цартай, иш нь өндөр, арслан толгойтой. Хуурын толгойг 2020 онд Соёлын өвийн үндэсний төвд сэргээн засварлуулахдаа хийлгэж байжээ.	Хуурыг Ишданзангийн Цогбадрах өөрийн гараар урлан бүтээж, олон жилийн турш хэрэглэж байсан нь гарал үүсэл нь тодорхой, үнэ цэнийг нь бататгаж байна. Хийц, хэлбэр, урлалын арга барил нь тухайн цаг үеийн хөгжмийн зэмсэг урлах уламжлал, урчуудын ур чадварыг илэрхийлсэн соёлын өвийн үнэ цэнтэй. 2020 онд Соёлын өвийн үндэсний төвд мэргэжлийн сэргээн засварлалт хийлгэн хадгалалт, хамгаалалтын нөхцөлийг сайжруулан дурсгалт зүйлийн бодит төрх, хийцийн онцлогийг хадгалан үлдээхэд чухал ач холбогдолтой болсон. Иймд "Шанаган хуур"-ыг түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийн Үнэт

							дурсгалт зүйлийн зэрэглэлд нэр дэвшүүлэн бүртгэж, цаашид зохих журмын дагуу хадгалж хамгаалах, судлан шинжлэх, сурталчлан таниулах саналтай байна.
2	"Мөнгөн судар"	09.67	1	Өргөн: 19.5см, Өндөр: 7.5см	ХД0107840	Сэцэн хан аймгийн Боржигин Сэцэн вангийн хошуу 8 дахь ноён Цэрэнсандив Боржигины богино хөлт адууг үржүүлж байжээ. Эдгээр морьдоо уяж улсад олон айраг түрүү авч байсан гавьяаг нь үнэлэн 2002 онд Цэрэнсандив ноёныг нөхөн шагнаж Хардэл жанжин Пүрэвжавын зохиосон "Нууцаас нууц, далдаас далд" нэртэй хурдан морины шинжийг агуулсан сулрыг мөнгөөр бичиж шагнаж байжээ.	"Мөнгөн судар" нь энгийн цаасан судар бус, 2 ширхэг цул мөнгөн хавтастай, мөнгөөр бичигдсэн, нүүрэн талын хавтасыг үргэлжилсэн хас хээгээр хүрээлж төв хэсэгтэй хурдан морины дүрсыг хөөлгөн уралсан 10 хуудастай хуудсыг үргэлжилсэн хас хээгээр хүрээлж мөнгөөр бичсэн. Хурдан морины дүрслэл бүхий өвөрмөц хийцтэй. Мөн тодорхой түүхэн хүн, тодорхой гавьяа зүтгэл, хурдан морины соёлын түүхтэй холбогдон бүтэж, өвлегдөн хадгалагдсан нь түүний үнэ цэнийг нэмэгдүүлж байна.
3	"Жинс"	95.27	1	Жин: 29.1гр, Үнэт чулууны тоо ширхэг: 1, Үнэт металлын сорьц: Сорьцгүй, Диаметр: 2.8см	ХД0106598	Манж Чин улсын үед төр шашны ямба хэргэмтэн нарын малгайн оройд зэрэг хэргэмийн ялгаагаар хаддаг байсан. Сампин, бадмараг, биндэрьяа, болор, номин, шүр, алт, мөнгө, шил, чулуу зэрэг 9 зүйлээр хийдэг байв.	XIX зууны сүүлч – XX зууны эхэн үеийн Монголын төр, шашны хэргэм зэрэг, ёслолын дэг журам, нийгмийн давхаргын ялгааг илэрхийлж байсан хэрэглэгдэхүүнтэй холбогдож буйгаараа түүхэн үнэ цэнтэй. Тухайн үеийн хэргэмтэн хүний малгайн оройд байрлуулан хэрэглэж байсан жинс нь эзэмшигчийн зэрэг дэв,

				тоо ширхэг: 1, Үнэт металлын сорьц: Сорьцгүй, Диаметр: 2.8см		малгайн оройд зэрэг хэргэмийн ялгаагаар хаддаг байсан. Сампин, бадмааараг, биндэрьяа, болор, номин, шүр, алт, мөнгө, шил, чулуу зэрэг 9 зүйлээр хийдэг байв.	журам, нийгмийн давхаргын ялгааг илэрхийлж байсан хэрэглэгдэхүүнтэй холбогдож буйгаараа түүхэн үнэ цэнтэй. Тухайн үеийн хэргэмтэн хүний малгайн оройд байрлуулан хэрэглэж байсан жинс нь эзэмшигчийн зэрэг дэв, нийгмийн байр суурийг илэрхийлэх бэлгэдлийн шинжтэй байжээ.
4	"Миеэгомбо бурхан"	08.16	1	Өндөр: 32см, Жин: 4400гр		Миеэгомбын додво номыг амар мэнд байх бие сэтгэл хямрахгүй байхын тухайд шүтдэг бурхан юм. Зүүн чойр хийдийн лам нарын голчлон тахидаг бурхан юм.	Хагас завилгаа байдлаар бадам цэцгийн суурин дээр суусан. Догшин дүртэй гурван тэргүүн зургаан мутартай.

Жагсаалт гаргасан: Сан хөмрөгч Н.Золзаяа Н.Золзаяа

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны
сайдын 2010 оны ... дугаар
тушаалын ... хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ТҮҮХ, СОЁЛЫН ХӨДЛӨХ ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛИЙН БҮРТГЭЛ

УБМС-ийн дугаар: _____

Өмчлөгч: Монгол улс	**РД:**
Эзэмшигч: Боржигин ов музей	**РД:** 4611209

Дурсгалт зүйлийн оршин байгаа хаяг: Говьсүмбэр аймгийн сүмбэр сумын 2-р баг	
Ашиглалтын байдал: Боржигин тонхилд	

Дурсгалт зүйлийн нэр: Шаналан хуур	**Хувийн дугаар:** 09.66
Олон улс, орон нутаг, шинжлэх ухааны нэр: Шаналан хуур	

☑ Эх бүтээл ☐ Хуулбар

Зэрэглэл: Үнэт	**Шийдвэр:** 2009.11.19 №14

Төрөл зүйл: хөгжмийн зэмсэг	
Он цаг: 19-р зуун	
Бүтээлч, сургууль хийц:	
Материал, арга ажиллагаа: Мод, мир	

Хэмжээ	Өндөр	Өргөн (урт)	Зузаан	Голч	Жин
Ерөнхий		127			

Бусад хэмжээс:

Иж бүрдэл: 1	**Тоо ширхэг** 1

Анх цуглуулсан, нээж илрүүлсэн:
Баттогтох

Хамгаалалтад авсан шийдвэр:
2009 оны 11 дугаар сарын 19 №14

Гэмтэл: цар экзэрст тагдаргалыг с/с арзайсан.

Зориулалт: хогшийн зэнсэг

Ховор, түгээмэл байдал: ховор

Гарал үүсэл: Монгол

Тодорхойлолт: шаналаг хэлбэртэй, хох онгийн цаарыг будаг хэлсэн толгой гуй-лимин дэр нь хоч цагаан онгийн будгаар хэлсэн. Гиш нь погоон онготтэй. 2020 онд сэрэг засварлан арелан толгой хийсэн.

Товч түүх: 2009 онд Баттогтох гэдэг хүнтэ музейд авсан.
2020 онд сэрэг засварлагдан арелан толгой хийсэн.

Сэргээн засварлагдсан байдал: 2021 онд 08-р сар сорт засварлаг толгой хийсэн	**СЗБ №**

Хуулбар хийгдсэн байдал: Хуулбар хийгдэхгүй

Шилжилт хөдөлгөөн:

Судлагдсан байдал:

Хавсралт материалын тэмдэглэл:

Бүртгэсэн:

/ Т. Арцуутунгалаг Боржигин ов музей / Соон хамгаал

/ Овог, нэр/ /Албан газар, албан тушаал/

/20 21 оны 02 сарын 15 -ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	5	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

/ Б. Сорлаг БМСГ /

/ Овог, нэр/ /Албан газар, албан тушаал/

/20 21 оны 08 сарын 19 -ны өдөр/

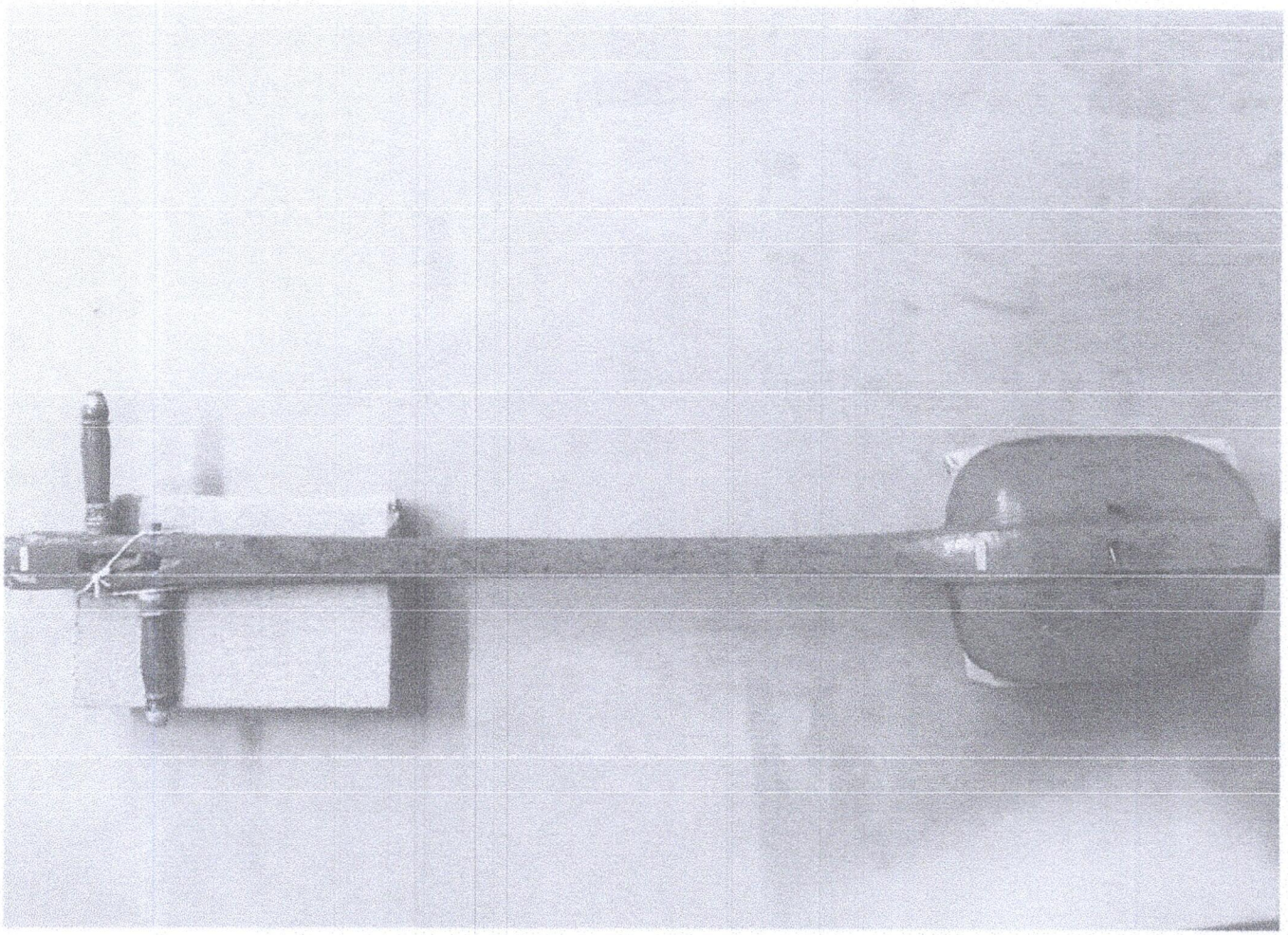

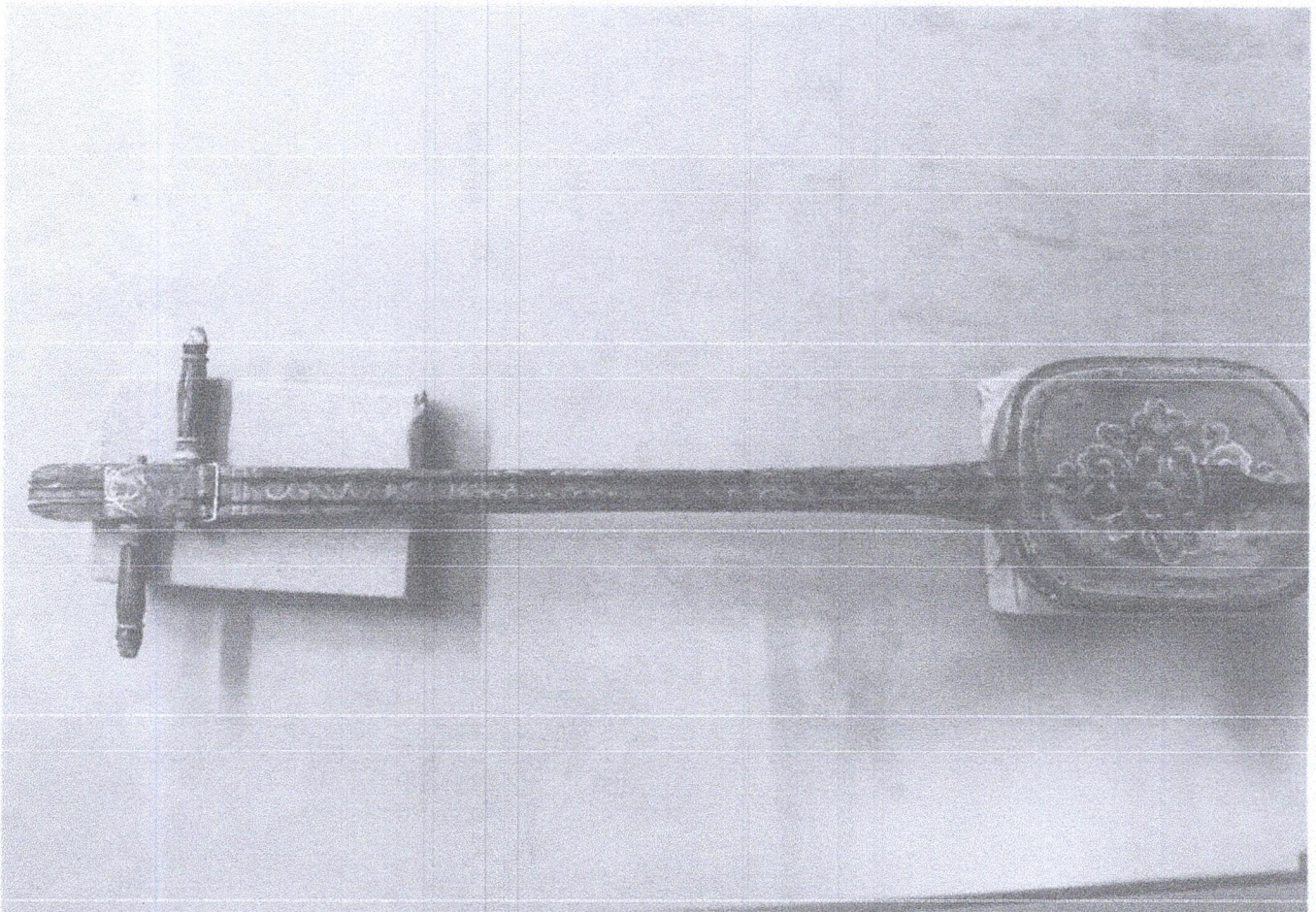

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын
2010 оны ... дугаар тушаалын ... хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ТҮҮХ, СОЁЛЫН ХӨДЛӨХ ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛИЙН БҮРТГЭЛ

УБМС-ийн дугаар: _____

Өмчлөгч: Монгол улс	**РД:**
Эзэмшигч: Боржигин ов музей	**РД:** 4611209

Дурсгалт зүйлийн оршин байгаа хаяг: Говьсүмбэр аймгийн Сүмбэр сумын 2-р баг	
Ашиглалтын байдал: Туухийн танхим	

Дурсгалт зүйлийн нэр: Монгон судар	**Хувийн дугаар:** Т-09.67
Олон улс, орон нутаг, шинжлэх ухааны нэр: Судар	

☑ Эх бүтээл ☐ Хуулбар

Зэрэглэл: Үнэт	**Шийдвэр:** 2009 оны 05-р сарын 14 өдрийн А/14 тоот тушаал

Төрөл зүйл: °C	жишин
Он цаг:	21-р зуун
Бүтээлч, сургууль хийц:	
Материал, арга ажиллагаа:	Монго, цаас

Хэмжээ	Өндөр	Өргөн (урт)	Зузаан	Голч	Жин
Ерөнхий	7.5	19.5			

Бусад хэмжээс:

Иж бүрдэл:	**Тоо ширхэг**
	1

Анх цуглуулсан, нээж илрүүлсэн:
Ж. Баяжмонх

Хамгаалалтад авсан шийдвэр:
2009 оны 05-р сарын 14-ний өдрийн 1/14 тоот тушаалаар

Гэмтэл:
Харагдах гэмтэлгүй

Зориулалт: Эмнин мэдэхүйн

Ховор, түгээмэл байдал: Түгээмэл

Гарал үүсэл: Монгол

Тодорхойлолт:
2 мирхэ цус монгол хавтахтай нүүрэн талын хавтасыг үрчэлсэн хас хэсэр хүрэлт ~~[illegible]~~ тов хэлтэй хүрдан морины дүрсэн хоолгон үрчасан 10 хүрдастай хүрдсэн

Товч түүх: 2009 онд музейд авсан.

Сэргээн засварлагдсан байдал:

–

СЗБ №

Хуулбар хийгдсэн байдал: хуулбар хийгдээгүй

Шилжилт хөдөлгөөн:

–

Судлагдсан байдал:

—

Хавсралт материалын тэмдэглэл:

—

Бүртгэсэн:

Т. Аршунтунгалаг / Боржигин ов музей, Сан хомрогч /

/Овог, нэр/ /Албан газар, албан тушаал/

/2021 оны 07 сарын 20-ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг		
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

_____ / _____ /

/ Овог, нэр/ /Албан газар, албан тушаал/

/20.... оны ..... сарын ..... -ны өдөр/

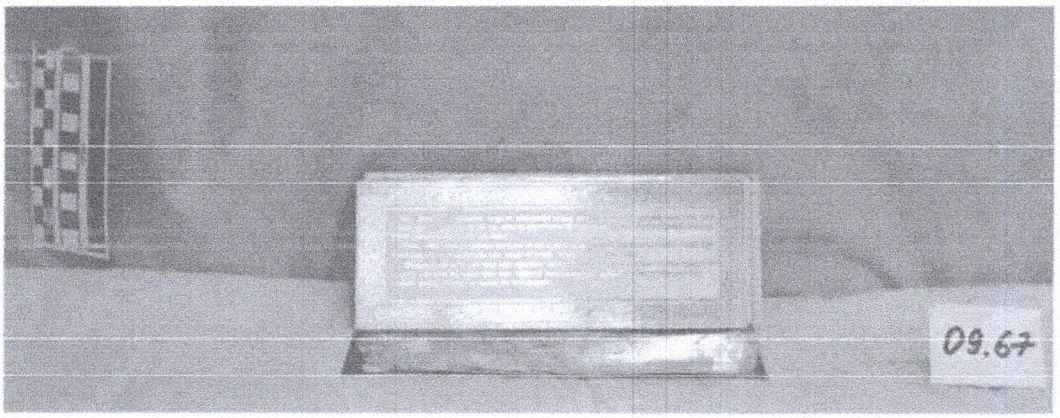
09.67

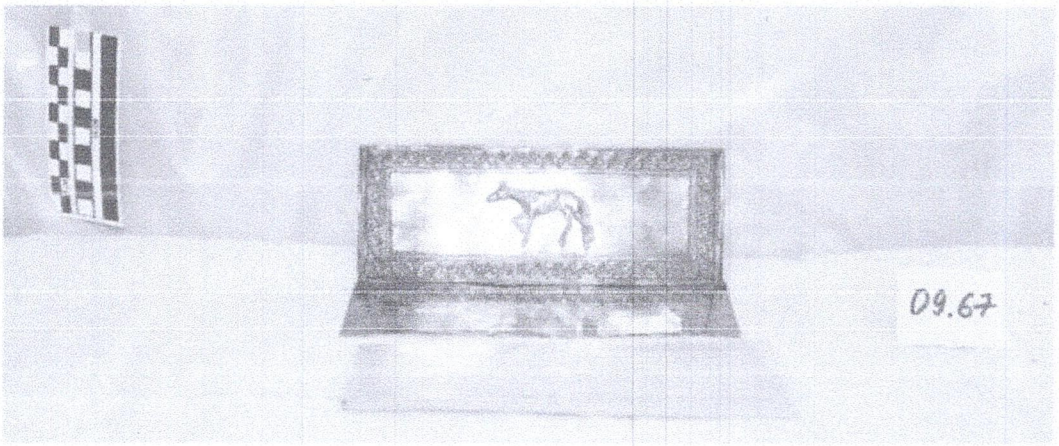
09.67

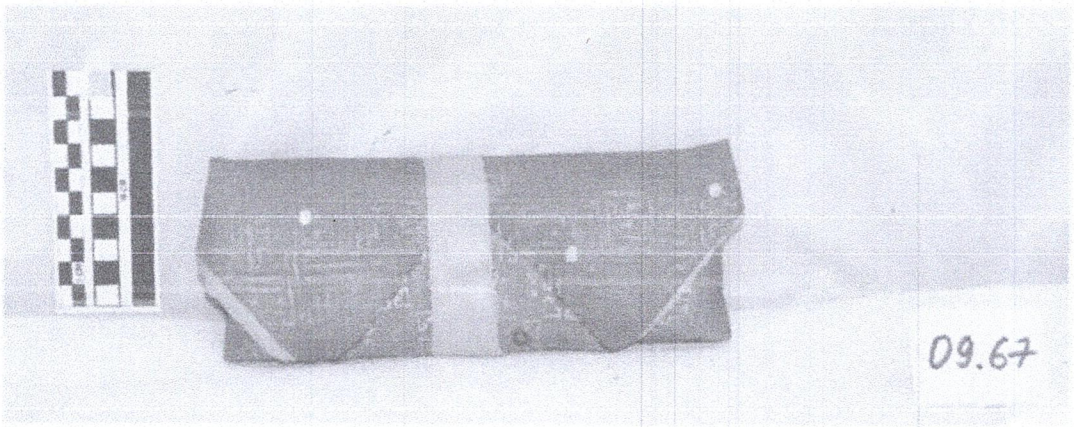
09.67

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны
сайдын 2010 оны ... дугаар
тушаалын ... хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ТҮҮХ, СОЁЛЫН ХӨДЛӨХ ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛИЙН БҮРТГЭЛ

УБМС-ийн дугаар: _____

Өмчлөгч: Монгол улс	РД:
Эзэмшигч: Боркачин ов музей	РД: 46 11.209

Дурсгалт зүйлийн оршин байгаа хаяг: Говьсүмбэр аймгийн Сүмбэр сумын 2-р баг
Ашиглалтын байдал: Түүх, угсаатны танхим

Дурсгалт зүйлийн нэр: Жинс	Хувийн дугаар: 95.27
Олон улс, орон нутаг, шинжлэх ухааны нэр: Жинс	

☑ Эх бүтээл ☐ Хуулбар

Зэрэглэл: Үнэт	Шийдвэр: 1995 оны музейн эрхлэгчийн А/01 тоот тушаалаар

Төрөл зүйл: Түүхийн үзмэр, эд өгчийн зүйл
Он цаг: XIX зууны сүүл, XX зууны эхэн үе
Бүтээлч, сургууль хийц:
Материал, арга ажиллагаа: Улаан өнгийн гуцуус зэсанс, нүх нэвт гарганс, хэ сийлэн

Хэмжээ	Өндөр	Өргөн (урт)	Зузаан	Голч	Жин
Ерөнхий					29.1

Бусад хэмжээс:

Иж бүрдэл: 1	Тоо ширхэг: 1

Анх цуглуулсан, нээж илрүүлсэн:

Саранцэцэг

Хамгаалалтад авсан шийдвэр: 1995 оны музейн эрхлэгчийн А/01 тоот тушаалаар

Гэмтэл: Чулуу цуцаасттай, хуучирч элэгдсэн

Зориулалт: Монгол чин улын цед тор маанны амба хэргэлтэн нарын мөлгөйн өрөйд зорь хэргэлийн элгаалаар хаддаг бөгөн сөмпин.

Ховор, түгээмэл байдал: Түгээмэл.

Гарал үүсэл: Монгол

Тодорхойлолт:

Улаан онгийн чулуун тинг

4 талдаа пуузэн хөтөй, чулуу нь цуурхайтай

4 талдаа пуузэн хөтөй.

Товч түүх: Тинский 291 гр гэх байсныг 2018-2019 оны тооллогын сабар комиссын шийдвэрэр 29.1 гр болгон оорчилсон. Саранцэцэг 1995 онд музейд авсан.

Сэргээн засварлагдсан байдал:	СЗБ №

Хуулбар хийгдсэн байдал: Хуулбар хийгдэгүй.

Шилжилт хөдөлгөөн:

Судлагдсан байдал: судлагдаагүй

Хавсралт материалын тэмдэглэл:

Бүртгэсэн:
/ Г. Арцунтунгалаг Боржигин ов музей / Сан хамгаач
/ Овог, нэр/ /Албан газар, албан тушаал/

/2021 оны 01 сарын 07 -ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	6.	
2	Негатив хальс		
3	Дүү, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:
/ Бүртгэл мэдээллийн сан. /
/ Овог, нэр/ /Албан газар, албан тушаал/

/2021 оны 02 сарын 16 -ны өдөр/

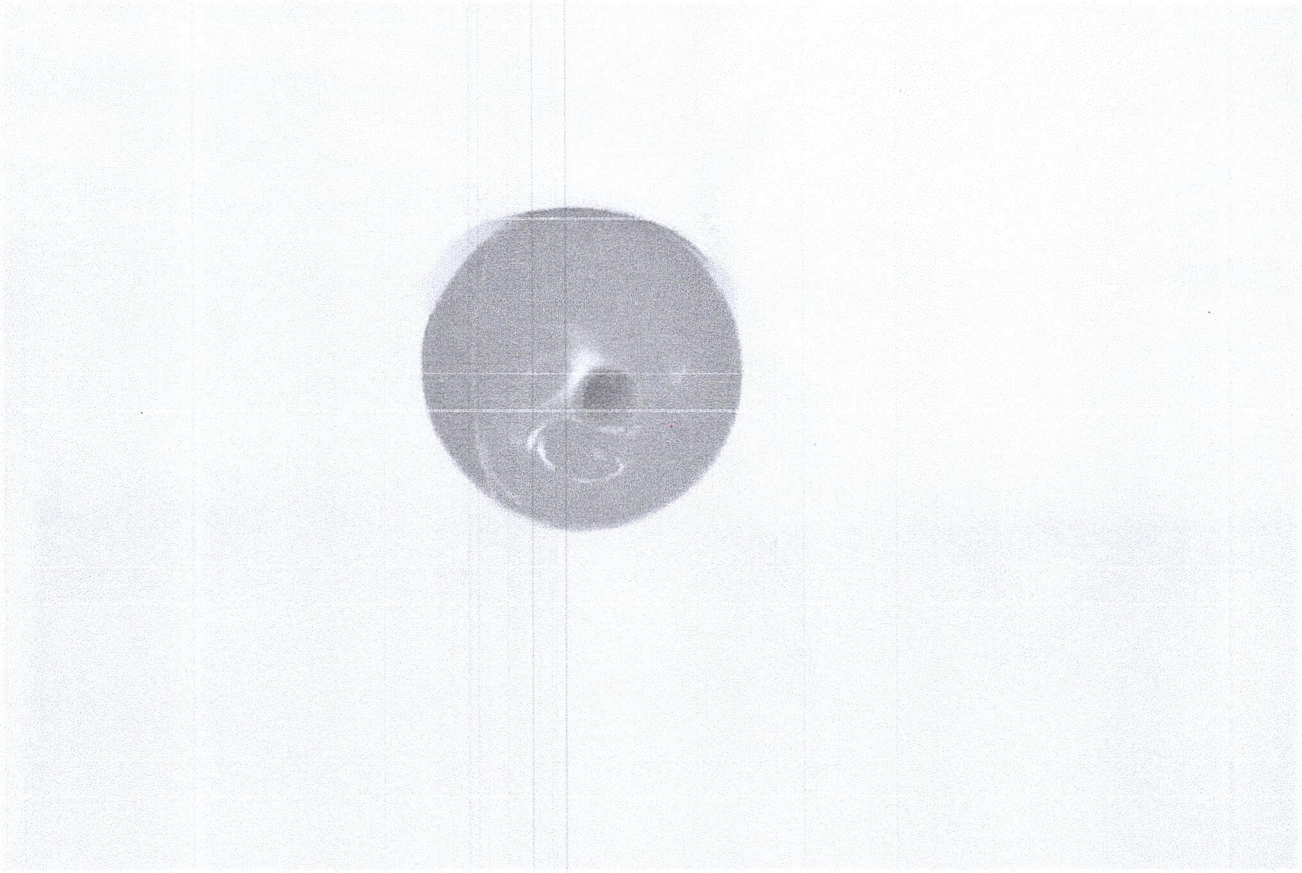

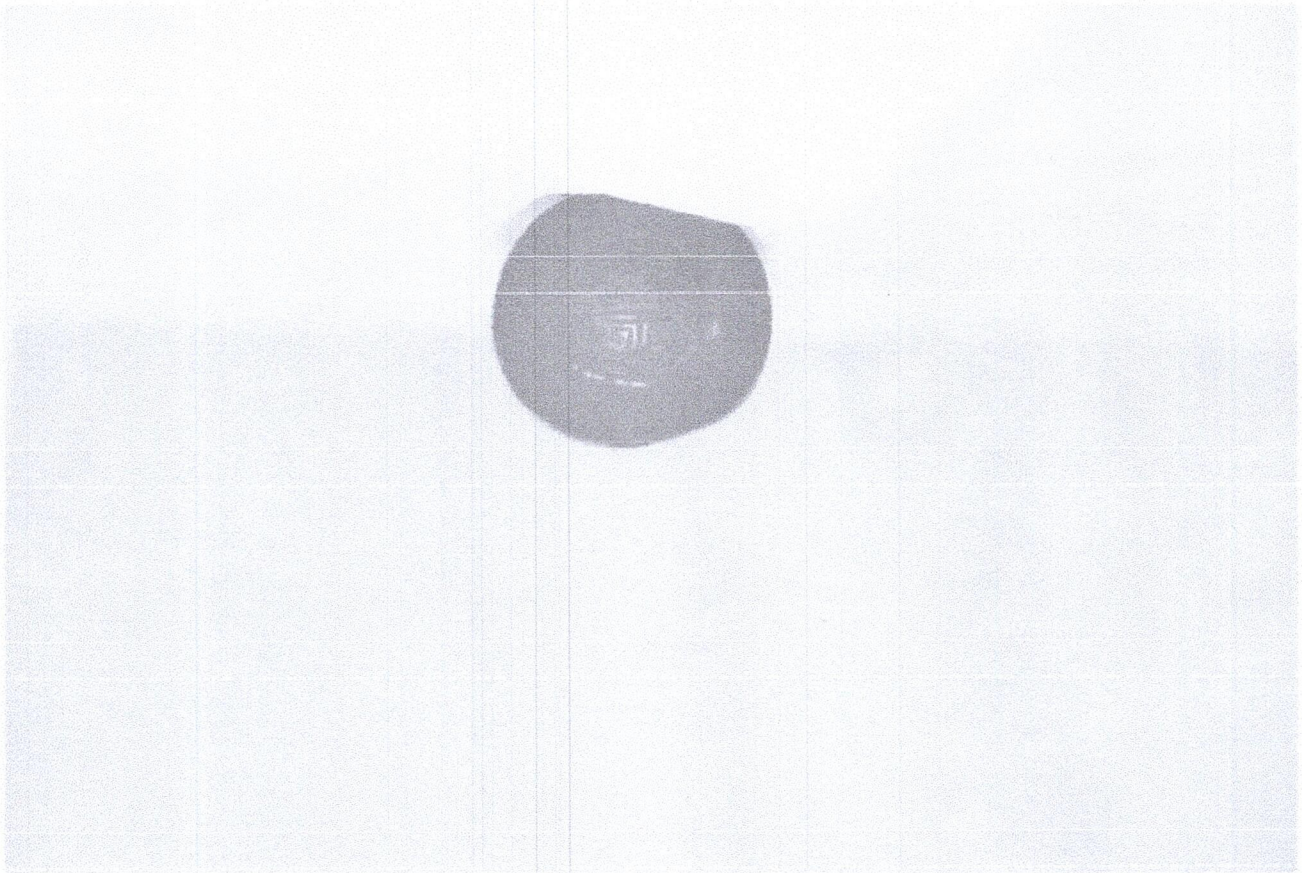

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны
сайдын 2010 оны ... дугаар
тушаалын ... хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ТҮҮХ, СОЁЛЫН ХӨДЛӨХ ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛИЙН БҮРТГЭЛ

УБМС-ийн дугаар: _____

Өмчлөгч: Монгол улс	**РД:**
Эзэмшигч: Борнигин ов музей	**РД:** 4611209

Дурсгалт зүйлийн оршин байгаа хаяг: Говьсүмбэр аймгийн Сүмбэр сумын 2-р баг
Ашиглалтын байдал: Түүх, ухааны танхим

Дурсгалт зүйлийн нэр: Мисэгомбо бүрхан	**Хувийн дугаар:** 08.16
Олон улс, орон нутаг, шинжлэх ухааны нэр: Мисэгомбо бүрхан.	

☑ Эх бүтээл ☐ Хуулбар

Зэрэглэл: Үнэт	**Шийдвэр:** 2008 оны 12 дугаар сарын 26-ний захирлын №-26 тоот тушаал.

Төрөл зүйл: жанин
Он цаг: 16-18-р зуун.
Бүтээлч, сургууль хийц: Түүлийг цутгаж хийсэн.
Материал, арга ажиллагаа: Гууль, помус, цутгаж хийсэн

Хэмжээ	Өндөр	Өргөн (урт)	Зузаан	Голч	Жин
Ерөнхий	32				4400

Бусад хэмжээс:

Иж бүрдэл: 1	**Тоо ширхэг** 1

Анх цуглуулсан, нээж илрүүлсэн: Гансух

Хамгаалалтад авсан шийдвэр: 2008 оны 12-р сарын 26 № 26

Гэмтэл: Бүрэн бүтэн, харагдах гэмтэлгүй, хуучуч эндэгэн.

Зориулалт: шүтээн

Ховор, түгээмэл байдал: Түгээмэл

Гарал үүсэл: Монгол

Тодорхойлолт: Мяэгомбо бурханы Бадан гуу гийн суурин дэр оршисон. 6 мутар, 4 тэр гуртэй дурсэлтэй. Баруун дэд хаан мутарт очир барьсан Баруун дунд мутарал хагас дэгэсэн. Баруун доод мутар эрхий хуруу дунд хуруу нилуулэн барьтэ. Зүүн мутрын байрлал оор оор бна.

Товч түүх: 2008 онд музейн сан хомрогт авсан.

Сэргээн засварлагдсан байдал:	СЗБ №

Хуулбар хийгдсэн байдал: Хуулбар хийгдэгүй

Шилжилт хөдөлгөөн:

Судлагдсан байдал: судлагдаагүй

Хавсралт материалын тэмдэглэл:

Бүртгэсэн:

/ Г. Арцунтуналаг Боржигин ов музей, Сан хөлөрөг

/ Овог, нэр/ /Албан газар, албан тушаал/

/20 21 оны 01 сарын 15-ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

		Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	0	
2	Негатив хальс		

